

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kovács M. László Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Miholics Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2020. április 24. napján kelt 13.G.40.246/2018/49. számú ítélete ellen az alperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a 2010. január 1. napjától 2012. december 31. napjáig felmerült ügyleti kamat megfizetésére vonatkozó marasztalás összegét 6.930.000 (hatmillió-kilencszázharmincezer) forintra felemeli; az alperes késedelmi kamat megfizetésére vonatkozó marasztalását mellőzi, az erre irányuló keresetet elutasítja; az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét 1.356.904 (egymillió-háromszázötvenhatezer-kilencszáznégyszer) forintra felemeli, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 400.000 (négy százezer) forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 93.100 (kilencvenháromezer-egyszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A felperes keresetében 38.500.000 forint és annak 2010. január 1. napjától 2012. december 31. napjáig számított 7.361.227 forint összegű kamata, valamint ezek után 2013. január 1. napjától a kifizetésig számított járulék (6% késedelmi kamat + MNB alapkamat + 7% késedelmi kamat) megfizetésére kérte kötelezni az alperest a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 30. § (1) és (2) bekezdése alapján kártérítés címén. Előadta, hogy az alperes ügyvezetőként nem az ilyen tisztséget betöltő személytől általában elvárható gondossággal járt el amikor az érdekeivel ellentétes kölcsönszerződést kötött, továbbá a szerződésből eredő jogok érvényesítése és a követelés behajtása érdekében nem tett lépéseket és ezzel kárt okozott figyelemmel arra, hogy az adós a kölcsönszerződés teljesítése előtt megszűnt.

II.

- [2] Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a per megszüntetésére, másodlagosan a kereset elutasítására irányult; a keresetet jogalapjában és összekszerűségében is vitatta. A per megszüntetése körében hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 51. § a) pontjában foglaltakra és előadta, hogy az adós V.... E.... E.... perben állása nélkül a kereset

érdemben nem vizsgálható. Állította továbbá, hogy a követelés elévült, a perbeli szerződés futamidejét meghosszabbították, illetőleg tartozásátvállalás történt, egyebekben pedig taggyűlési határozattal rendezésre került a perbeli szerződésből eredő követelés elszámolása. Vitatta, hogy ügyvezetői tevékenysége során jogellenes magatartást fejtett ki, illetve kárt okozott a felperesnek, valamint hogy az esetleges kár és az ügyvezetői magatartás között okozati összefüggés lenne megállapítható.

III.

- [3] Az elsőfokú bíróság ítéletében a per megszüntetése iránti kérelmet elutasította és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 38.500.000 forint tőkét, valamint 2010. január 1. napjától 2012. december 31. napjáig felmerült 4.620.000 forint ügyleti kamatot, továbbá a tőke és ügyleti kamat követelésből adódó 43.120.000 forint után 2013. január 1. napjától a kifizetésig számított évi 6% + a mindenkori MNB alapkamat + 7% mértékű késedelmi kamatot és 1.340.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a magyar államnak külön felhívásra 1.500.000 forint eljárási illetéket.

III.1.

- [4] Tényként állapította meg, hogy a felperes és a V.... E.... E.... között kölcsönszerződés jött létre 2010. január 1. napján, amelynek 2.1. pontja szerint a felperes 2010. január 1. napjáig 38.500.000 forint kölcsönt nyújt. A kölcsön lejáratát 2012. december 31. volt, és az 1.4. és 2.2. pontok alapján a kölcsön összegét 6% mértékű ügyleti kamat terhelte, amelyet a 2.3. pont szerint a fennálló tőketartozással együtt, lejáratkor kellett egyösszegben megfizetni. A szerződés 2.5. pontja alapján a kölcsönbevevő a lejárt, de az esedékességkor ki nem fizetett kötelezettségei után az ügyleti kamaton felül késedelmi kamatot köteles fizetni, amelynek mértéke megegyezik az MNB alapkamat + 7 %-kal.
- [5] Megállapodtak továbbá, hogy a kölcsönbevevő a kölcsönadó előzetes írásos hozzájárulása nélkül nem engedményezheti vagy ruházhatja át a szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit (4.1. pont). A 4.2. pont szerint a kölcsönadó jogosult részben vagy egészben értékesíteni, engedményezni vagy más módon átruházni a kölcsönt vagy bármilyen érdekeltségét. A 4.3. pontban rögzítették, hogy a megállapodás módosítására vagy a megállapodásból eredő jogokról való lemondásra kizárólag a kölcsönadó és a kölcsönbevevő által aláírt módosítás vagy joglemondás érvényes. A kölcsönösszeg átadásának megtörténtét a kölcsönbevevő a szerződés aláírásával elismerte.
- [6] A szerződést mind a felperes, mind a V.... E.... E.... képviselőjében az alperes írta alá. A felperesnek megalakulásától, 2007. október 11. napjától 2015. május 18. napjáig az alperes volt az ügyvezetője.
- [7] A felperes normál egyszerűsített, éves beszámolója szerint a kölcsönszerződés megkötését megelőző évben, 2009-ben a társaság -1.210.000 forint saját tőkével és -17.234.000 forint mérleg szerinti eredménnyel, a szerződéskötés évében -9.857.000 forint saját tőkével és -10.147.000 forint mérleg szerinti eredménnyel, azaz negatív saját tőkével és mérleg szerinti eredménnyel rendelkezett. A szerződéskötés időpontjában a felperes egyetlen bejegyzett tevékenységi köre üzletviteli tanácsadás volt.
- [8] A kölcsön visszafizetésére a szerződés szerinti határidőben és azt követően sem került sor. Az alperes mint a felperes ügyvezetője semmilyen intézkedést nem tett a követelés érvényesítése érdekében.

- [9] A V.... E.... E.... megszűnt oly módon, hogy a Lichtensteini Hercegség Hercegi Járásbírósága 2013. október 18. napján kelt 09.KO.2013.805ON3 számú határozatával az igazgatótanácsának a csődeljárás megindítása iránti kérelmét az adósnak a csődeljárás költségeinek viselésére előreláthatólag elégtelen vagyona miatt elutasította, egyúttal elrendelte az intézmény lichtensteini állami nyilvántartásból történő törlését.

III.2.

- [10] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában elsődlegesen rögzítette, hogy miután a perben a felperes a Gt. 30. § (2) bekezdése szerinti kártérítési igényt érvényesített, az alperes és a V.... E.... E.... között kényszerű pertársaság nem áll fenn arra is tekintettel, hogy utóbbi társaság időközben megszűnt. Megállapította továbbá, hogy a felperes és a V.... E.... E.... között a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, valamint, hogy a perben nem volt vitás a kölcsönszerződésben meghatározott összeg kifizetése a kölcsönbevevő részére.
- [11] Az elévülési kifogás körében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes az öt éves általános elévülési időn belül terjesztette elő a keresetét, mivel a kölcsönszerződés lejáratára 2012. december 31. napja volt.
- [12] A perbeli kölcsöntartozás fenn nem állásával összefüggő alperesi védekezés kapcsán rögzítette, hogy a határidő meghosszabbítása és a tartozásátvállalás körében az alperes konkrét tényállítást nem tett és bizonyítékot sem csatolt, az iratjegyzékként benyújtott összegző irat pedig bizonyítékként nem volt elfogadható. E körben a bizonyítás sikertelenségét az alperes terhére értékelte arra is figyelemmel, hogy személyes megjelenés kötelezettségével idézte, azonban a tárgyaláson nem jelent meg és távollétének okát sem igazolta, csupán egyéb hivatalos elfoglaltságára hivatkozott.
- [13] Az alperes által megjelölt, 2010. július 19-i taggyűlési jegyzőkönyv vonatkozásában rögzítette, hogy annak létezését a perben a felperes vitatta. Miután az alperes a jegyzőkönyv eredeti példányát nem csatolta és egyéb bizonyítási indítványt sem terjesztett elő annak létezése igazolására, a bizonyítás sikertelenségét a terhére értékelte. Megjegyezte, hogy amennyiben a hivatkozott taggyűlési határozat létezne, azt úgy lehetne értelmezni, hogy az alperesnek a felperessel szemben fennálló követelésére tekintettel engedményezte a felperes a V.... E.... E.... szemben fennálló követelését az alperesre. Rámutatott, hogy a perben az alperes maga is úgy nyilatkozott, hogy az ügyvezetői díjazása az adóbevallásában nem szerepel, az elsőfokú bíróság felhívására bizonyítékot nem csatolt (munkaszerződés, megbízási szerződés), így semmilyen módon nem bizonyította, hogy az ügyvezetői feladatok ellátásáért követelése állt volna fenn a felperes irányában.
- [14] Miután a perben nem volt megállapítható, hogy a kölcsöntartozás a V.... E.... E.... törlésének időpontjáig megszűnt volna, érdemben bírálta el a Gt. 30. § (2) bekezdésére alapított keresetet. Megállapította, hogy a kölcsön visszafizetése nem történt meg és az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a követelés egyéb módon megszűnt volna, ezért vizsgálta, hogy az alperesi jogellenes magatartás és a kár közötti okozati összefüggés megállapítható-e. Kitért arra, hogy a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor a felperes saját tőkéje és mérleg szerinti eredménye negatív összegű volt, tehát nem volt indokolt ilyen összegű kölcsön nyújtása arra is figyelemmel, hogy tevékenységi körébe egyébként sem tartozott a pénzkölcsönnyújtás. A kölcsönszerződés megkötése nem szolgálta a felperes gazdasági érdekeit. Megállapította továbbá, hogy az alperes semmilyen intézkedést nem

tett a kölcsöntartozás érvényesítésére, ezért magatartása és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggés fennáll, mivel nem a gazdasági társaság érdekeit szem előtt tartva járt el. Kiemelte e körben, hogy tényelőadást sem tett az alperes a vonatkozásban, hogy úgy járt volna el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.

- [15] A kereset összecszerúsége körében a kölcsönszerződés rendelkezéseire figyelemmel irányadónak tartotta a perben érvényesített kamat mértékét a régi Ptk. 301. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, ugyanakkor a 2010. január 1. napjától 2012. december 31. napjáig számított 6%-os mértékű ügyleti kamat összegét - két évvel számolva - 4.620.000 forintban határozta meg és erre tekintettel kötelezte az alperest a rendelkező részben foglaltak szerint. A perköltségről a régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott, míg az ügyvédi munkadíjról a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

IV.

- [16] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

IV.1.

- [17] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását, másodlagosan annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.
- [18] Az ítélet hatályon kívül helyezését szükségessé tevő indokok között kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság nem tette lehetővé a számára, hogy valamennyi kérelmet, jognyilatkozatot megismerjen és azokra nyilatkozatot tehessen. A felperes 2020. február 18. napján és március 5. napján kelt előkészítő iratait a tárgyalás berekesztését követően vette kézhez. Ezzel elzárták a régi Pp. 3. § (6) bekezdésében biztosított nyilatkozattételi joga gyakorlásától.
- [19] Álláspontja szerint a felperes olyan mértékben kérte kötelezni a keresetében, mint amilyen összeget a V.... E.... E.... lett volna köteles visszafizetni a kölcsönszerződés alapján. A perben meghozott marasztaló határozat ezért lényegében azt jelenti, hogy a szerződés tárgyát képező kölcsönt annak járulékaival neki kell megfizetnie a felperes részére, vagyis a teljesítéssel a V.... E.... E.... kölcsönszerződésből eredő tartozása megszűnik. A Pp. 51. § a) pontja alapján ezért kényszerű pertársaság áll fenn és miután a felperes nem igazolta hitelt érdemlő módon a V.... E.... E.... jogutód nélküli megszűnését, értelmi határozat nem lett volna hozható. A V.... E.... E.... megszűnése igazolásának hiányában hivatkozott arra, hogy a törlés megtörténtének igazolására csatolt, 2019. május 6. napján kelt beadvány mellékletét képező másolat vonatkozásában a felperes maga adta elő, hogy az ahhoz kapcsolódó tanúsítvány érvényességi ideje már lejárt. Erre tekintettel megkérdőjelezhető a beadvány hitelessége, amelyet az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott. Figyelmen kívül hagyta továbbá, hogy a külföldön kiállított okiratokra nézve alkalmazni kellett volna a régi Pp. 195. § (8) bekezdésében és 198. §-ában foglaltakat, vagyis felülhitelesítés hiányában azok eredetisége és hitelessége nem lett volna megállapítható. Összegzően utalt arra a fellebbezésében, hogy a V.... E.... E.... törlésének hiteles igazolása hiányában nem igazolt, hogy a perbevonásra vonatkozó kötelezettség fennáll-e. A csatolt okiratok német nyelven készültek és egyszerű fordításban kerültek csatolásra, amely hiteles fordításnak nem tekinthető.
- [20] Előadta egyebekben, hogy személyes meghallgatását és a Debreceni Törvényszék megkeresésére vonatkozó indítványát az elsőfokú bíróság jogsértően mellőzte és annak jogi indokát sem adta ítéletében, amellyel megsértette a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltakat. Meghallgatása

ugyanakkor alkalmas lett volna annak bizonyítására, hogy 2010. július 19. napján taggyűlést tartottak és azon a perben csatolt okirat szerinti taggyűlési határozat született, a megkeresés eredménye pedig alátámasztotta volna a felperesi társaság korábbi vagyoni helyzetét. Utalt arra is, hogy a 2020. március 12. napján tartott tárgyalást megelőzően előzetesen kimentette magát és kérte az elsőfokú bíróságot, hogy a soron következő tárgyaláson kerüljön sor a meghallgatására. Erre figyelemmel nem volt indoka az elsőfokú bíróságnak a bizonyítási indítvány mellőzésére.

- [21] A per érdemét tekintve előadta, hogy a permegszüntetési kérelem elutasítása megalapozatlan, nem igazolt ugyanis a V.... E.... E.... megszűnése hiteles módon.
- [22] Az elévülési kifogása körében rámutatott arra, hogy az elsőfokú ítélet alapján is az a következtetés vonható le, hogy a kölcsönszerződés megkötésével okozott kárt a felperesnek, vagyis 2010. január 1. napján bekövetkezett a károsodás. A régi Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján ezért 2015. január 1. napján járt le az elévülési idő, így a perben érvényesített követelés elévült. Tévesnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság a kölcsön lejáratí időpontjától számította az elévülési időt.
- [23] Vitatta, hogy ügyvezetői kötelezettségét megszegte volna és előadta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy a felperes 2008-tól kezdődően 100 évre megszerezte egy repülőtér hasznosításának, használatának lehetőségét, amely jelentősen befolyásolta gazdasági körülményeit. Az elsőfokú bíróság két kiragadott adat alapján vont le következtetéseket és ezt a körülményt figyelmen kívül hagyta a gazdasági helyzet feltárásakor. Utalt arra is, hogy a 100 éves bérleti jogviszony egyik jellemzője, hogy a beruházás a projekt első éveiben veszteséges, ugyanakkor kifejtette, hogy amíg a felperes nem valósította meg a teljes beruházást, addig a beruházással járó kezdeti veszteségek megengedettek voltak. A 2009 és 2010. évre vonatkozó beszámolók pedig ezt a gazdasági helyzetet tükrözték. Erre figyelemmel megalapozatlanul mellőzte az elsőfokú bíróság a Debreceni Ítéltábla megkeresésére vonatkozó bizonyítási indítványt, ugyanis annak teljesítése a felperes valós gazdasági helyzetének feltárásához szükséges lett volna. Annak bizonyítása, hogy a kölcsönszerződés megkötése nem állt a felperes érdekében, igazságügyi szakértői bizonyítást igényelt volna, amely bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tett eleget. Megjegyezte, hogy a felperes maga állította, hogy a V.... E.... E.... 2012-ben már csődközelben volt, az általa csatolt okirat szerint pedig 2013-ban már nem rendelkezett olyan vagyonnal, amelyből a követelés kielégíthető lett volna. Erre is tekintettel nem mulasztotta el ügyvezetői kötelezettsége teljesítését akkor, amikor nem érvényesítette a perbeli kölcsönszerződésből eredő követelést. Kiemelte továbbá, hogy jelentős mértékű ügyleti kamat került kikötésre a szerződésben, így annak megkötése a felperes gazdasági érdekeit szolgálta. Az a körülmény, hogy a felperes főtevékenysége üzletviteli tanácsadás volt, nem jelenti azt, hogy ne állhatna érdekében olyan kölcsönügylet létesítése, amelyből jelentős haszonra tehet szert. Rámutatott továbbá arra, hogy az ügyvezetői tevékenysége során az általa csatolt taggyűlési határozat értelmében járt el. Károkozó magatartás hiányában ezért megalapozatlannak tartotta a keresetet.
- [24] A felperes azt sem bizonyította, hogy fennállna az ok-okozati összefüggés a perben állított magatartás és a bekövetkezett kár között. Ehhez ugyanis azt kellett volna bizonyítania, hogy amennyiben a kölcsönszerződésből eredő követelés érvényesítése érdekében eljárást kezdeményez, úgy az eredményre vezetett volna. A perben csatolt okiratok alapján azonban megállapítható, hogy a követelés valószínűleg akkor sem térült volna meg, ha az alperes eljárásokat kezdeményez.
- [25] A kereset összecszerűsége körében fenntartotta, hogy a kölcsön összegéből nem lehet

automatikusan, bizonyítás lefolytatása nélkül következtetést levonni arra nézve, hogy a kár összege megegyezik a kölcsön tőke ügyleti kamattal és késedelmi kamattal növelt összegével. A perben a felperes nem bizonyította, hogy a teljes kölcsönösszeg és járuléka kizárólag az általa kifejtett magatartás miatt nem térültek meg. Felhívta a figyelmet arra, hogy nem ő kötött szerződést a felperessel, ezért értelmezhetetlen az ügyleti és késedelmi kamatok megfizetésére történt kötelezése, valamint arra is, hogy miután a V.... E.... E.... 2014. február 18. napjával törlésre került, úgy az ezt követő késedelmi kamatot egyébként sem tudta volna a felperes érvényesíteni.

[26] Fellebbezésében kitért arra, hogy az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben nem állította azt egy időben, hogy a futamidő meghosszabbításra került, illetőleg a követelést átvállalták, valamint, hogy a követelés elszámolásra került volna. Az eltelt időre figyelemmel, a rendelkezésre álló hiányos dokumentumok alapján tett nyilatkozatot a per során. Ennek megfelelően először a felperes és egy harmadik személy közötti tranzakcióhoz kapcsolódó iratjegyzéket csatolt és az abban foglaltakra hivatkozott, ugyanakkor a futamidő meghosszabbítására, valamint a tartozás átvállalására vonatkozó hivatkozását a későbbiekben már nem tartotta fenn arra figyelemmel, hogy fellelte a 2010. július 19-én megtartott taggyűlésről készült jegyzőkönyvet. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság tőle várta a taggyűlési jegyzőkönyv eredeti példányának bemutatását, miközben az ügyvezetői megbízatásának megszűnése miatt azzal már nem rendelkezhetett. Az eredeti okirat felmutatásának hiányát nem értékelhette volna a terhére az elsőfokú bíróság oly módon, hogy egyúttal személyes meghallgatását is mellőzte. Utalt e körben a Ctv. 7. § (1) bekezdésében foglaltakra és előadta, hogy a felperesi társaság valamennyi iratának őrzési helye a felperes székhelye, ennek megfelelően a társasági iratokkal a felperesnek kell változatlanul rendelkeznie. Rámutatott egyebekben arra, hogy a taggyűlési határozatban foglaltak két gazdasági társaság közötti elszámolást érintenek, amely alapján közvetlenül nála jövedelem nem keletkezett, így annak nem kellett az adóbevallásában sem szerepelnie és azt a felperesnek sem kellett bérszámfejténie. Téves álláspontra helyezkedett ezért e körben a bizonyítékok értékelése kapcsán az elsőfokú bíróság. Tévesnek tartotta továbbá az engedményezésre vonatkozó következtetéseket is, az elszámolásra ugyanis nem a felperes és az alperes, hanem a felperes és a kölcsönbevevő között kellett volna, hogy sor kerüljön.

[27] A fellebbezési tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy a továbbiakban nem vitatja, hogy a kölcsönszerződés adósa a felperes által megjelölt időpontban, a liechtensteini bíróság határozatára is tekintettel megszűnt.

IV.2.

[28] A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását kérte azzal, hogy a 2010. január 1. napja és 2012. december 31. napja közötti időszakra elszámolt kamat összegét az ítélet tábla 6.930.000 forintra emelje fel és a tőke ezen kamattal növelt összege után marasztalja az alperest a járulékok megfizetésére. A megítélt perköltség vonatkozásában az ügyvédi munkadíjat 1.355.000 forintra kérte felemelni és kérte figyelembe venni e körben a liechtensteini cégnyilvántartási adatok lekérdezésének 1.904 forint összegű költségét is.

[29] A kamatszámítás körében előadta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen, 2 év alapján határozta meg a számított kamat összegét, azonban az 1095 napra számítottan 6.930.000 forint. Kiemelte, hogy bár az elsőfokú bíróság a vonatkozó IM rendelet alapján határozta meg az ügyvédi munkadíjat és azt nem is mérsékelte, mégis alacsonyabb összegben határozta meg ítéletében a jogszabályban foglaltakhoz képest. Igényt tartott továbbá az elsőfokú bíróság felhívására beszerzett hiteles másolat kiállítás díjának ellenértékére, amelyet a 2020. február 18. napján kelt beadványában érvényesített.

V.

- [30] A felperes fellebbezési ellenkérelme - a csatlakozó fellebbezéssel nem érintett körben - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. A társaság iratainak fellelhetőségével összefüggésben utalt arra, hogy az alperes ügyvezetői tisztségének megszűnése után a társaság székhelye még egy éven át az alperes saját használatú irodája maradt, amely az alperes egyéb cégeinek székhelyül is szolgált. Álláspontja szerint téves az alperes jelentős összegű kamatkikötésre vonatkozó előadása, mivel a hivatkozott kamatmértéknél a szerződéskötés időpontjában irányadó jegybanki alapkamat is magasabb volt (6,25%). Kiemelte, hogy a kölcsönbevevő az alperes saját társasága volt, azaz - az általa előadottak szerint is - saját vagyonát kezelte, így nyilvánvalóan tudott annak vagyonszerzéséről, illetve ellehetetlenüléséről. Az a fellebbezésben foglalt hivatkozás pedig, hogy a kölcsönbevevő nem rendelkezett olyan vagyonnal, amelyből a követelés akár csak részben is kielégíthető lett volna, az alperes korábbi érvelésével ellentétes. Álláspontja szerint az alperes a teljes kár megtérítésére köteles, vagyis a tőke összegén felül mind az ügyleti kamat, mind a késedelmi kamat megfizetésére.

VI.

- [31] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéletábra teljes terjedelmében vizsgálta felül.

VII.

- [32] Elsődlegesen a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelmet vizsgálta, annak megalapozottsága esetén ugyanis az ítélet érdemi felülbírálatára nem kerülhet sor.

VII.1.

- [33] Az alperes a fellebbezési tárgyaláson előadottak szerint már nem vitatta, hogy a kölcsönszerződés adása a felperes által megjelölt időpontban, a liechtensteini bíróság határozatára is tekintettel megszűnt. Ebből következően a régi Pp. 163. § (2) bekezdése értelmében nem vezethetett eredményre a korábban előterjesztett fellebbezési érvelése a kényszerű pertársaság fennállása, valamint a felperes által a társaság megszűnésének igazolására csatolt iratok egyszerű fordítása, hitelessége és felülhitelesítése kapcsán. Megjegyzi az ítéletábra e körben, hogy helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy a Gt. 30. § (2) bekezdése szerinti deliktuális kártérítési igény érvényesítésére figyelemmel - közös kötelezettség hiányában - a régi Pp. 51. § a) pontja szerinti feltételek nem állnak fenn; a perben hozott döntés a perben való részvétel nélkül nem terjedne ki a perbeli kontraktuális kötelelem alanyára, vagyis a kölcsönbevevő szerződő félre. A perbeli igény a kölcsönszerződés adásával szembeni, a szerződés teljesítése iránti igénytől függetlenül érvényesíthető, attól eltérő jogcímen és eltérő tényeken alapul. Erre tekintettel volt megalapozatlan a permegszüntetésre irányuló kérelme is azzal, hogy a per megszüntetésére ilyen esetekben egyébként is csak a bíróság eredménytelen felhívását követően kerülhetne sor [rég Pp. 130. § (1) bekezdés g) pont, 157. § a) pont]. Egyebekben a fellebbezésben foglaltakkal szemben a felperes által csatolt okiratok - egyszerű okiratként is - figyelembe vehetők a bizonyítás eredményének mérlegelése során (rég Pp. 199. §), felülhitelesítés pedig nem lett volna szükséges a régi Pp. 195. § (8) bekezdése és az 1973. évi 11. számú törvényerejű rendelettel kihirdetett Hágai egyezmény 2. cikke értelmében.

VII.2.

- [34] Az alperes sérelmezte a fellebbezésében, hogy a 2020. február 18. napján és március 5. napján kelt beadványokat csak a tárgyalás berekesztését követően vehette kézhez, így nem tudott nyilatkozni az azokban foglaltakra. Előbbi beadványhoz - amelyben perköltségigényét a felperes kiegészítette - a

korábban csatolt liechtensteini bíróság határozatának felperes által beszerzett hiteles kiadmánya került csatolásra, míg az utóbbi előkészítő iratban a felperes az alperes korábbi beadványaiban foglaltakra tesz észrevételt, megismételve korábbi jogi álláspontját. Arra helyesen hivatkozott az alperes, hogy a régi Pp. 3. § (6) bekezdése alapján [fegyveregyenlőség elve] a bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, jognyilatkozatot, valamint a bírósághoz benyújtott okiratot megismerhessenek és azokra nyilatkozhassanak. Az alperes azonban a jogorvoslati eljárásban már nem vitatta a kölcsönbevevő társaság megszűnését, az ezzel kapcsolatos korábbi védekezésében foglaltakat meghaladóan pedig a hivatkozott és időközben megismert beadványokkal összefüggésben további tényelőadást, érdemi nyilatkozatot nem tett, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő. Ennek okán a régi Pp. 252. § (2) bekezdése alapján a hatályon kívül helyezés és az elsőfokú eljárás megismétlése nem volt indokolt. Erre ugyanis csak abban az esetben kerülhetne sor, ha a konkrét szabálysértés kihatott volna a per érdemi eldöntésére és a másodfokú bíróság a feltárt lényeges eljárási szabálysértéssel és annak kiküszöbölési lehetőségével összefüggő összes körülmény mérlegelésének eredményeként jutna arra a következtetésre, hogy az eljárási szabálysértés jellegének és súlyának, valamint az érdemi döntésre gyakorolt hatásának, továbbá a másodfokú eljárásban való orvoslás lehetőségének figyelembevételével elengedhetetlen az elsőfokú eljárás megismétlése (1/2014. (VI.30.) PK vélemény).

VII.3.

- [35] Tévesen állította az alperes a fellebbezésében, hogy alaptalanul mellőzte az elsőfokú bíróság a személyes meghallgatására irányuló, valamint a Debreceni Törvényszék megkeresésére vonatkozó „bizonyítási indítványokat”, megsértve ezzel a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltakat. A fél személyes meghallgatása nem bizonyítási eszköz, előadása pedig nem bizonyíték. Semmi akadálya nem volt egyebekben annak, hogy írásban előterjessze tényállításait és az esetlegesen vitatott tényállításokkal kapcsolatosan megjelölje a bizonyítékokat, bizonyítási indítványokat. Nem kellett ezért az elsőfokú bíróságnak indokolnia az ítéletében, miért nem vette figyelembe az alperes személyes meghallgatására vonatkozó kérelmet bizonyítási indítványként. A Debreceni Törvényszék megkeresésére vonatkozó indítvánnyal összefüggésben kiemeli az ítélet tábla, hogy fellebbezésében az alperes maga is elismerte, a kölcsönszerződés megkötésének évében a cég veszteséges volt, ezt támasztja alá az éves beszámoló. Maga állította a 100 éves bérleti jogviszonnyal összefüggésben megindult projekt veszteségességét az első években. Erre tekintettel - a felperes által hivatkozott beszámolók adatai mellett - szükségtelen volt a felperes gazdasági helyzetének feltárásához a törvényszék megkeresése. Bár az elsőfokú bíróság az indítvány mellőzését nem indokolta, megállapítható, hogy döntését mire alapította, mely peradatok alapján állapította meg, hogy a szerződés megkötése nem szolgálta a felperes érdekeit, így a régi Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti kötelezettség megsértése miatt sem volt helye az ítélet hatályon kívül helyezésének.

VIII.

- [36] Az ítélet tábla a fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben vizsgálta és megállapította, hogy a fellebbezés túlnyomó részben nem alapos, míg a csatlakozó fellebbezés alapos.

IX.

- [37] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével és annak jogi indokolásával az ítélet tábla az alábbi pontosításokkal értett egyet.

IX.1.

[38] Maradéktalanul osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak az elévülési kifogással kapcsolatos jogi álláspontját, ami egyezik a BH2011. 288. számon közzétett eseti döntésben is kifejtett érveléssel. A felperes keresetében a jogellenes magatartást egyrészt arra alapította, hogy a felperes gazdasági helyzete alapján nem szolgálta a gazdasági társaság érdekeit a perbeli szerződés megkötése, másrészt arra, hogy az alperes nem a felperes érdekeit tartotta szem előtt a követelés érvényesítése, illetve annak elmaradása során, semmilyen intézkedést nem tett a kölcsöntartozás behajtása érdekében. Egy tevőleges és egy mulasztáson alapuló jogellenes magatartással okozati összefüggésben állította tehát a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség teljesítésének elmaradásából eredő kár bekövetkezését. Erre tekintettel a perben állított jogellenes magatartáson alapuló károkozás és a károsodás bekövetkeztének időpontja eltért egymástól. A felperes által állított kár, vagyis a perben érvényesített igény viszonylatában kellett vizsgálni az elévülés kifogás megalapozottságát. A kár az adott esetben azzal következett be, hogy az adós a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségének nem tett eleget. A régi Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a kártérítés a károsodás és nem a károkozás bekövetkeztekor esedékes, a régi Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint pedig az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. Ebből következik, hogy a károsodás bekövetkeztét, vagyis a perbeli kölcsönszerződés lejártát megelőzően (2012. december 31.) az elévülés nem kezdődhetett el, így a felperes az általános elévülési határidőn belül terjesztette elő a keresetét. Helyes álláspontra helyezkedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az elévülési kifogást megalapozatlannak találta.

IX.2.

[39] A peres felek között fennálló jogviszonyt szabályozó és az ügyben irányadó Gt. 30. § (2) bekezdése alapján az ügyvezető, vezető tisztségviselő a társasággal szemben köteles helytállni a polgári jog általános szabályai szerint a jogszabályok, a társasági szerződés, illetve a gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatok, illetve ügyvezetési kötelezettségei felróható megszegésével a társaságnak okozott károkért. A kártérítési felelősség alapja az a jogszabályi követelmény, amely szerint a vezető tisztségviselő a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személytől általában elvárható gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján köteles ellátni.

[40] A Gt. 21. § (1) bekezdése alapján ügyvezetésnek minősül a társaság irányításával összefüggésben szükséges mindazon döntések meghozatala, amelyek törvény vagy a társasági szerződés alapján nem tartoznak a társaság legfőbb szervének vagy más társasági szervnek a hatáskörébe. A Gt. ennél konkrétabban nem határozza meg az ügyvezetés fogalmát, azonban a törvényi indokolásból kitűnik, hogy ez alá a gazdasági társaságok nem stratégiai jellegű irányításával összefüggő tevékenységek tartoznak, a vezető tisztségviselő e minőségében pedig főszabályként nem utasítható, hatáskörét nem lehet elvonni. Az üzletszerűen, nyereség érdekeltségen alapuló gazdasági tevékenységet folytató gazdasági társaság vezetője a menedzsment körében gazdálkodik a társaság vagyonával, ennek keretében szerződéseket köt, vagy az arra vonatkozó ajánlattól elzárkózik, kötelezettségébe tartozik továbbá a pénzmozgásokkal kapcsolatos, szükséges intézkedések megtétele is. A vezető tisztségviselő károkozó magatartása nemcsak tevőleges lehet, hanem valamely intézkedés elmulasztásán is alapulhat, amennyiben az elvárható lett volna az ügyvezetői kötelezettség teljesítése során a vezető tisztségviselőtől. A felelősség feltételeinek fennálltát pedig a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapítottnak kell vizsgálni.

[41] A kártérítés általános feltételei közül a jogellenes magatartás kifejtésének, a kár megszerzésének, valamint a károkozó magatartás és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggésnek a bizonyítása a felperest terhelte, míg az alperest terhelte a kölcsönbevevő

tartozásával kapcsolatos elszámolás megtörténtének és - kimentés útján - annak bizonyítása, hogy magatartása nem volt felróható. E körben az elsőfokú bíróság a régi Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti kötelezettségének maradéktalanul eleget tett (34. sorszámú jkv.). Helyesen állapította meg továbbá az ítéletében, hogy a taggyűlésen született határozat tartalmának bizonyítása az alperest terhelte. A felperes vitatta a taggyűlési határozat és az elszámolás körében született megállapodás létrejöttét, ezért megalapozottan várta el az elsőfokú bíróság az alperesi tényállítás bármely módon való bizonyítását, miután a határozatból csak egy másolati példány állt rendelkezésre. Az alperes előadása nem tekinthető bizonyítéknak, ezért indítvány hiányában helyesen értékelte a bizonyítottság hiányát e körben az alperes terhére. A felperes terhére nem értékelhető ugyanis, hogy nemleges tény, a hivatkozott határozat nem létezését nem bizonyította. Az adott esetben ezért abból kellett kiindulni, hogy a kölcsönbevevő tartozása elszámolás útján nem szűnt meg, így a felperest a kölcsön visszafizetésének elmaradásából adódóan kár érte.

- [42] Egyetértett az ítéletábra az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel a vonatkozásban is, hogy nem szolgálta a perbeli kölcsönszerződés megkötése a felperes gazdasági társaság érdekeit. A beszámoló alapján jelentős veszteséggel rendelkező felperes oly módon nyújtott nagy összegű kölcsönt bármilyen biztosíték kikötése hiányában egy liechtensteini illetőségű társaságnak, hogy az akkor irányadó inflációhoz igazodó jegybanki alapkamattal szinte megegyező ügyleti kamat került kikötésre. A felperes gazdasági helyzetét tekintve indokolatlan kockázattal járó ügylet az alperes fellebbezésében foglaltakkal ellentétben nem eredményezhette „jelentős mértékű ügyleti kamat megfizetését” sem. Ezen tevőleges ügyvezetői magatartás nem egyeztethető össze az ítéletábra megítélése szerint a gazdasági társaság ügyvezetőjével szemben támasztott elvárható gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegességével (EBH2011. 2417.). Ennek megítélése a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben nem igényelt a perben szakértői bizonyítást. Maradéktalanul osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróság jogi álláspontját abban a körben is, hogy miután a lejárt követelés behajtása érdekében az alperes nem tett lépéseket, mulasztása a Gt. 30. § (2) bekezdésén alapuló kárfelelősségét megalapozza.
- [43] Az ok-okozati összefüggés kapcsán az ítéletábra az alábbiakra mutat rá. A perbeli kár bekövetkeztéhez vezető okozati láncolatlan összefüggésben elsődlegesen azt kellett vizsgálni, hogy az adott tevőleges és mulasztáson alapuló magatartások nélkül is bekövetkezett volna-e a kár, tehát szükségszerű feltételei-e az eredménynek (feltételek egyenértékűségének elve). Az ilyen módon meghatározott okok ugyanakkor a kártérítési felelősség megállapítása során eltérően értékelendők: az okozati összefüggés akkor állapítható meg, ha a felróható magatartás(ok) releváns kapcsolatban vannak a kárral (adekvát okozatosság). Jogilag relevánsnak azt az okot lehet tekinteni, amely szervesen összefügg az eredménnyel, ennek pedig feltétele az eredmény előreláthatóságának lehetősége (BDT 2013.2893.).
- [44] A felperes szerződéskötéskori gazdasági helyzetének a kár, vagyis a kölcsön visszafizetésének elmaradása szempontjából annyiban volt jelentősége, hogy alátámasztotta az alperes szerződéskötéssel kapcsolatos, a Gt. 30. § (2) bekezdésében foglaltakkal ellentétes jogellenes magatartását, amely lehetővé tette annak a jogviszonynak a létrejöttét, amiből a felperest végeredményben kár érte. Az alperes a perben maga emelte ki, hogy 2011 februárjában a felperes üzletrészenek vételára a társaság vagyoni-gazdasági helyzetére tekintettel 1 euro volt (13. sorszámú beadvány). Az így kialakult helyzetben - a kölcsönbevevő későbbi megszűnése miatt - az igényérvényesítéssel kapcsolatos későbbi alperesi mulasztás vezetett a kár bekövetkeztéhez. E körben az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat a maguk összességében helyesen értékelte, az alperes fellebbezésében pedig nem jelölt meg olyan további körülményt, amely lehetővé tette volna az

ítélőtábla számára mindezek felülmérlegelését. A fellebbezésben foglaltakkal szemben az alperes nem bizonyította, de még csak nem is állította az elsőfokú eljárás során, hogy a kinnlevőség behajtása érdekében azon megfontolásból nem járt el, mert annak behajtása lehetetlen lett volna. Fellebbezésében utalt csak arra, hogy a felperes követelése „valószínűleg” akkor sem térült volna meg, ha eljárásokat kezdeményez. Alperes tényállítása hiányában ezért nem terhelte a felperest a bizonyítás abban a körben, hogy követelése megfelelő igényérvényesítés esetében megtérült volna. A „csődközeli helyzet” állításából, illetve a szerződés lejártát követő évben a lichtensteini járásbíró által elrendelt törlés (2013. október 18.) tényéből - a kölcsönbevevő vagyoni helyzetének ismerete nélkül - önmagában nem következik a perbeli igény összegének megfelelő követelés korábbi behajthatatlansága. Az alperes a perben maga hivatkozott arra, hogy vagyongazdálkodója volt a kölcsönbevevő társaságnak (13. sorszámu jegyzőkönyv), képviselőjeként járt el az általa állított taggyűlési határozat létrejöttékor. Erre figyelemmel a kölcsönbevevő vagyoni-gazdasági helyzetével tisztában kellett lennie. Megjegyzi az ítélőtábla az alperes fellebbezési érvelésében foglaltakra figyelemmel, hogy amennyiben a kölcsönbevevő gazdasági helyzetének korábbi elnehezülését állítja, az felvetné egyúttal a régi Ptk. 525. § (1) bekezdés d) pontján alapuló intézkedések megtételének szükségességét, vagyis a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondását.

- [45] A fentiekre tekintettel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az aktív és mulasztáson alapuló felróható alperesi magatartással okozati összefüggésben a felperest ért kárt az alperes köteles megtéríteni. A kárösszegezésének vonatkozásában azonban részben téves álláspontra helyezkedett.

IX.3.

- [46] Megalapozottan hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra, hogy a kölcsönszerződés alapján nem lehet automatikusan következtetést levonni arra nézve, hogy a kárösszege megegyezik a tőkeügyleti kamattal és késedelmi kamattal növelt összegével. A kár a szerződés lejártakor, vagyis a károsodás időpontjában megfizetendő tőkeösszeg volt annak ügyleti kamataival. Ezen időpontban a kár megtérítése esedékessé vált és ettől kezdve a deliktualis kárfelelősséghez kapcsolódó kamat érvényesítésére lett volna jogszabályi lehetőség. A felperes azonban a perbeli követelése egészét a Gt. 30. § (2) bekezdésére alapítottan kárként érvényesítette; a 43. sorszámu beadványában ki is emelte, hogy a kár mértéke a vissza nem követelt kölcsön és kamatainak összege. A fentiekre tekintettel a kölcsönszerződésből eredő késedelmi kamatra a perben érvényesített jogcímen nem tarthat igényt, ezért az ítélőtábla mellőzte az alperes marasztalását a tőke és ügyleti kamatkövetelésből adódó 43.120.000 forint után megítélt „késedelmi kamat” vonatkozásában.

X.

- [47] Alapos volt ugyanakkor a csatlakozó fellebbezés a számított kamatmérték, valamint az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget illetően is. A kölcsön lejáratára 2012. december 31. napja volt, a futamidő pedig három év, ezért tévesen indult ki az elsőfokú bíróság a számított kamat összegének meghatározásakor két év időtartamból. A felperes 1095 napra vetítve megalapozottan érvényesítette a 6.930.000 forint megfizetésére vonatkozó igényét.
- [48] A felperes a hiteles kiadmány kiállításának a régi Pp. 75. § (1) bekezdésében foglaltak szerint felmerült díját is megalapozottan érvényesítheti perköltségként, igényt tarthat továbbá a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján járó, 1.355.000 forintban meghatározott ügyvédi munkadíjra is.

XI.

- [49] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta. Az elsőfokú eljárásban a felperes túlnyomó részben pernyertes lett, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása a pernyertesség arányában pedig nem eredményezett olyan mértékű változást, ami az elsőfokú bíróság által meghatározott perköltségviselés arányát befolyásolta volna, ezért azt az ítéltábla nem érintette.

XII.

- [50] A fellebbezés túlnyomó részben nem vezetett eredményre, míg a csatlakozó fellebbezés eredményre vezetett, ezért a másodfokú eljárás során felmerült költségét az alperes maga viseli, köteles továbbá a felperes másodfokú perköltségének megfizetésére a régi Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint, amely a képviseletet ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjából állt. A munkadíj összegét az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alapján állapította meg mérsékelt összegben a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére, a kifejtett képviseleti tevékenységre tekintettel. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt csatlakozó fellebbezési illetékről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

, 2021. január 28.

. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

. Vasady Loránt Zsolt s. k.
előadó bíró

dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.
bíró